

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ nr. 654
13 decembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 (n.460 din 08.12.2023)

În conformitate cu articolul 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică a examinat în **regim prioritar** proiectul menționat mai sus și expune următoarele.

I. Aspecte generale.

1. Proiectul Programului de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, precum și proiectul Hotărârii Parlamentului privind aprobarea acestora sunt înaintate cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, în conformitate cu art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 din Constituție.

3. Conform Notei informative, *elaborarea și promovarea proiectului hotărârii de Parlament este condiționată de necesitatea asigurării continuității politicilor de prevenire și combatere a corupției la nivel național. Programul, precum și Planul de acțiuni, au fost concepute în vederea consolidării sistemului național de prevenire și combatere a corupției, prin continuarea dezvoltării unei culturi a integrității în sistemul public și privat. În acest sens, se menționează că la conceptualizarea noului document de politici s-a ținut cont de progresele înregistrate, deficiențele de realizare, precum și acțiunile restante din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017-2023).*

4. La capitolul fundamentarea economico-financiară se constată necesitatea alocării resurselor financiare din bugetul de stat întru implementarea proiectului. În nota informativă se menționează că, *costurile de finanțare a acțiunilor propuse în Planul de acțiuni al Programului vor fi acoperite din bugetul de stat, resurse oferite de către partenerii de dezvoltare, proiecte de asistență externă oferite de către*

organizațiile internaționale și alte mijloace financiare legale. Costurile activităților cu acoperire din bugetul de stat, cât și mijloacele financiare oferite de donatori, se vor realiza în mod transparent și ajustat anual, în funcție de disponibilul de mijloace prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective, potrivit priorităților și necesităților instituțiilor implementatoare.

II. Referitor la procedura de înaintare spre examinare în Parlament:

1. În contextul acordării Republicii Moldova statutului de țară candidată a Uniunii Europene, Guvernul prin Hotărârea nr.829/2023 a aprobat Programul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024 – 2027. Angajamentele trasate în **Planul național de acțiuni** pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană **include Capitolul 23. "Sistem judiciar și drepturi fundamentale", care prin acțiunea nr.22** prevede expres „**elaborarea și aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028**". Autoritățile responsabile de executarea acțiunii nr.22 sunt: Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției și Parlamentul. Înaintat fiind de către un grup de deputați, la capitolul respectarea procedurii de prezentare în Parlament a Programului, sesizăm, prin prisma posibilităților limitate ale deputaților pe segmentul înaintării Programului menționat, nerespectarea etapelor executării prevederilor Hotărârii Guvernului în partea responsabililor și ordinii implicării acestora în etapele elaborării/aprobării actului normativ. Considerăm că Hotărârea nr.829/2023 vine să acorde un grad sporit legalității împuternicirii Guvernului, care prin intermediul Ministerului Justiției, este cel ce deține toate pârghiile și instrumentele necesare procesului de implementare a acțiunii nr.22 din Programul național de acțiuni menționat. În această ordine de idei, **considerăm că Guvernul deține prerogativa de înaintare în Parlament a unui Program național de integritate și anticorupție**, care să fie bine structurat, bazat pe reevaluarea unor prevederi ale cadrului legal existent ce reglementează segmentul de integritate și anticorupție, precum și pe aprecierea priorităților trasate în Programul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

2. În conformitate cu pct.9 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/17.06.2020 **"Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), care derivă din strategie și, respectiv, contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu de activitate."** Urmând raționamentele expuse, este de menționat că, în prezent, Strategia națională de integritate și anticorupție este aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56/2017 și este aprobată pentru anii 2017–2023. Atragem atenția autorilor, că fiind practic la finele lunii decembrie a anului 2023, nu este de ignorat faptul că poate intervine riscul de încetare a acțiunii în timp a Strategiei. Astfel, în vederea respectării

ierarhiei actelor normative menționate și menținerii continuității aplicării acestora, considerăm judicioasă revizuirea termenului de aplicare a Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2023.

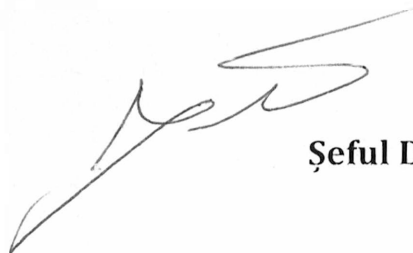
3. Ținând cont de faptul că acțiunile prevăzute în Planul de acțiuni urmează a fi implementate și din mijloace bugetare, reamintim despre necesitatea respectării prevederilor art.131 din Constituție care stabilesc expres că *"Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sânt acceptate de Guvern. Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare"*.

III. Sugestii și obiecții de ordin juridic.

Referitor la Planul de acțiuni privind implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028 sugerăm autorilor examinarea minuțioasă a autorităților responsabile de implementarea acțiunilor prevăzute în plan. Astfel, la rubrica "Autorități/instituții responsabile" urmează a fi revizuită ordinea în care sânt expuse autoritățile publice, ținându-se cont de atribuțiile și competențele de bază ale autorităților publice. Considerăm optimă expunerea succesiunii autorităților publice în dependență de aria competențelor prioritizate. De exemplu, acțiunea 2.2.4. "Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executare a hotărârilor de confiscare" considerăm oportun să fie indicat în calitate de autoritate responsabilă de implementarea acțiunii respective Ministerul Justiției și nu Parlamentul. Organizarea procesului de elaborare a cadrului normativ, precum și implementarea acestuia ține de competența autorităților publice centrale de specialitate, rolul Parlamentului fiind aprobarea și adoptarea actelor normative întrate în procesul legislativ. Obiecția este valabilă și pentru acțiunile 2.2.5., 2.3.1., 2.3.2., 2.3.9.

Întru respectarea art.54 din Legea nr.100/2017 proiectul de hotărâre se va supune unei prelucrări redacționale și ortografice și se va revizui textul acestuia întru ajustarea la exigențele normelor tehnicii legislative.

În concluzie, relevăm că la examinarea proiectului urmează a se ține cont de recomandările menționate supra, iar oportunitatea examinării proiectului de hotărâre ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

ION CREANGĂ
Șeful Direcției generale